

9. Іванух Р.А. Охорона і раціональне використання природо-ресурсного потенціалу сільського господарства. – К.: Урожай, 1998.
10. Лендел М.А. Аграрні відносини на Закарпатті: уроки минулого і сучасність. – Ужгород: Патент, 1999. – 275с.
11. Мессель-Веселяк В.Я., Федоров М.М. Методологічні та методичні принципи грошової оцінки сільськогосподарських угідь. – К.: ІАЕ УААН, 1995.
12. Постанова Верховної Ради України „Про земельну реформу”// Земельні відносини в Україні: Законодавчі акти та нормативні документи. – К.: Урожай, 1998.
13. Саблук П.Т., Мессель-Веселяк В.Я., Федоров М.М. Реформування земельних відносин, форм власності і господарювання. – К.: ІАЕ УААН, 1996.
14. Теньков С.О. Науково-практичний коментар до Господарського кодексу України: Від 16 січня 2003 р. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 720 с.
15. Трегбчук В.М. Концептуальні основи сталого та еколого безпечного розвитку національного АПК/Проблеми сталого розвитку. – К.: ВМЕ, 1998.
16. Тьорло В.В. Особливості та основні напрями удосконалення територіальної організації землекористування Закарпатської області// Продуктивні сили і регіональна економіка: збірник наукових праць: в 2 ч. – К.: РВПС України НАН України, 2001. – Ч. 2.
17. Федоров М.М. Економічні проблеми земельних відносин у сільському господарстві. – К.: ІАЕ, 1998.

УДК 330.322.014

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ТА НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Пап В.В.

У статті виокремлено базові принципи формування та реалізації ефективної політики у сфері інвестування, проведено аналіз ефективності інвестиційного процесу в Закарпатській області, визначено його переваги та недоліки. Досліджено основні проблеми низької активності регіонального інвестування та запропоновано можливі шляхи їх вирішення. У роботі визначено концептуальні підходи щодо формування інвестиційної політики в регіоні, яка повинна базуватись на комплексному використанні його геополітичних, природно-ресурсних та інших переваг.

Кількість бібліографічних посилань – 3; мова – українська.

Ключові слова: інвестиційний процес, інвестиційна політика, інвестиційна діяльність, інвестиційна привабливість, інвестиційний потенціал, регіон, реформування.

ВСТУП

Для комплексного управління інвестиційним процесом необхідний свідомий цілеспрямований вплив зі сторони окремого суб'єкта, органів влади на інвестиційні ресурси, об'єкти інвестування та інвестиційну діяльність з метою досягнення передбаченого результату. На макро- і мікрорівнях воно здійснюється за допомогою правових, адміністративних, організаційних, фінансових та економічних інструментів. Оскільки інвестиційна сфера є складовою частиною економіки, то управління інвестиційними процесами, які відбуваються у ній, не може здійснюватися інакше, як у рамках загальної економічної політики, складовою якої є інвестиційна політика.

Регулювання інвестиційного процесу на регіональному рівні в державі з ринковою економікою здійснюється за допомогою:

- здійснення органами місцевого самоврядування інвестиційної політики, яка визначає та підтримує пріоритетні напрямки розвитку економіки території;
- індикативного планування результативних показників та встановлення нормативів регулювання регіонального інвестиційного процесу;
- забезпечення належного функціонування договірно-правової системи.

Управління процесом інвестування охоплює всю інвестиційну сферу і передбачає комплексну оцінку інвестиційної привабливості об'єктів інвестування (підприємств, окремих проектів) та інвестиційного клімату регіонів. Існуючі методики дозволяють встановлювати інвестиційні рейтинги стосовно макросистеми та мікросистем, що є

Пап Василь Васильович, к.е.н., доцент кафедри фінансів та кредиту Мукачівського технологічного інституту, тел. (8 231) 6-03-56

особливо важливим аспектом для розробки та ухвалення інвестиційного рішення. Незважаючи на значну кількість використовуваних методик, їх поєднує те, що вони носять комплексний характер.

Проблемам управління інвестиційним процесом у регіонах присвячена значна кількість наукових робіт. Так, Піріашвілі О.Б. та Школа І.М. серед широкого кола проблем у розвитку інвестиційної діяльності виділяють надмірну централізацію фінансово-інвестиційних потоків в Україні [140]. Благун І.С. та Левандівський О.Т. причину зниження інвестиційної активності вбачають у відсутності попиту на вітчизняну продукцію та неефективне проведення інвестиційної політики органами державної влади [26].

Поряд із значними науковими доробками у сфері регіонального інвестування на даний час інвестиційні процеси в регіонах є досить розбалансованими та неефективними. Тому метою даного дослідження є формування комплексного підходу до розробки та реалізації регіональної інвестиційної політики з врахуванням соціально-економічних, демографічних, кліматичних та інших чинників, які є характерними для окремого регіону.

При дослідженні тенденцій розвитку інвестиційного процесу в Закарпатській області на основі статистичних даних використовується такий метод емпіричного дослідження, як спостереження. При розробці напрямів формування інвестиційної стратегії на регіональному рівні застосовано системний підхід.

Структура статті складається із вступу, трьох розділів та висновків, в яких системно проаналізовано інвестиційний процес у Закарпатській області та напрями його активізації шляхом розробки ефективної інвестиційної політики.

1 ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ РЕГІОНАЛЬНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Важливим напрямком регулювання інвестиційного процесу є розробка перспективної регіональної структури інвестицій. Ефективне здійснення інвестиційних процесів у регіоні залежить, з одного боку від інвестиційного потенціалу території, а з іншого – від можливих ризиків. У свою чергу, інвестиційний потенціал і ризик - це агреговані поняття сукупності визначених чинників. Неповне використання інвестиційного потенціалу території свідчить про наявність регіональних інвестиційних ризиків.

В умовах ринкової економіки ризикове поле істотно розширилося за рахунок появи численних суб'єктів приватної, змішаної, іноземної форм власності, а також посилилася роль випадкових чинників у взаємовідносинах

постачальників, виробників та споживачів продукції. Значно розширилася також інституційна система, особливо в сфері посередництва, що при відсутності необхідної інформації про надійність її структур приховує небезпеку отримання збитків через помилковий вибір партнера.

Також серед проблем, які пов'язані з процесом економічного реформування і є важливими для процесу інвестування, можна вирізнити такі:

- у регіонах України відчувається відсутність адекватного ринкового середовища;
- тривалий час функціонує антиринковий за своєю природою виробничо-технологічний простір з глибокою диспропорційністю, який істотно ускладнює ринкове регулювання;
- наявність технологічно застарілих підприємств, яких є більшість навіть у провідних галузях;
- матеріально-сировинна орієнтація вітчизняного експорту.

Однією з центральних проблем ефективного здійснення регіональних інвестиційних процесів є раціональне фінансування науково-технічних та інноваційних програм. Зростаюча конкуренція стимулює прискорення виробничих процесів, генерування ідей щодо нових продуктів та послуг, системи знань стосовно ефективного функціонування ринків капіталу і технологій. Економічна структура змінюється на користь галузей, які акумулюють більше наукових розробок і дають більшу економічну віддачу. Від ефективної організації інноваційних систем залежить, наскільки наукові інститути та освіта працюють на зростання економіки та покращення економічної структури.

На даний час активно зростає роль регіональної складової фінансово-кредитного механізму інноваційної спрямованості. Саме на регіональному рівні найчастіше визрівають досить дієві та гнучкі інституційні форми підтримки інноваційної активності. Здобуті результати можуть бути використані для управління процесами інноваційного розвитку, у тому числі для управління формуванням оптимальної структури інвестицій у реалізацію варіантів цього розвитку.

Це далеко не повний перелік проблем, які здійснюють стримуючий вплив на інвестиційні процеси в регіонах, але їх вирішення є першочерговим і повинно поживити інвестиційну активність господарюючих суб'єктів.

Одним із важливих заходів вирішення наявних в інвестиційних процесах проблем та ефективного управління інвестиційною діяльністю є оптимізація складу джерел інвестицій та механізмів розвитку підприємств в існуючих умовах. Обираючи джерела формування інвестиційних ресурсів найбільш прийнятних із

точки зору конкретного господарюючого суб'єкта і механізми їх інвестування, доцільно керуватися такими критеріями:

- достатність обсягів інвестицій для пошуку та реалізації конкретних варіантів інвестиційних рішень;
- максимальна (з переліку альтернатив) результативність інвестування;
- мінімальний рівень ризику.

2 ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Характеризуючи інвестиційний процес в Закарпатській області, потрібно відмітити, що підприємствами та організаціями за рахунок усіх

джерел фінансування за 2004 рік освоєно 1340,2 млн. грн. капітальних інвестицій, з них 83,1% становили інвестиції в основний капітал. На капітальний ремонт, модифікацію, модернізацію витрачено 13,5%, на необоротні матеріальні активи та інвестиції в нематеріальні активи – 3,4% загального обсягу капітальних інвестицій. Частка інвестицій в основний капітал у загальному обсязі капітальних інвестицій проти попереднього року зменшилась на 3,4%, разом з тим зросла на 2,1% частка витрат на капітальний ремонт [3].

Підприємствами та організаціями освоєно 1113,2 млн.грн. інвестицій в основний капітал, що на 6,8% менше, ніж за попередній рік (див. табл. 1).

Таблиця 1 Динаміка інвестицій в основний капітал в Закарпатській області [3]

Показники	Роки				
	2000	2001	2002	2003	2004
Інвестиції в основний капітал (у фактичних цінах), млн. грн.	331,9	519,2	592,2	1021,2	1113,2
Індекси інвестицій в основний капітал (відсотків до попереднього року)	120,4	132,9	111,0	167,8	93,2

Разом з тим, порівняно з 1990 р. капітальні вкладення в економіку області скоротились у 2,3 рази. Динаміка інвестицій в основний капітал є нестабільною. Якщо останні п'ять років поспіль мала місце позитивна динаміка інвестицій в основний капітал, то у 2004 році підприємствами та організаціями обсяги інвестицій в основний капітал зменшено. Минулого року частка Закарпаття у загальнодержавному обсязі капіталовкладень зменшилась на 0,5% і склала 1,5%. За цим показником Закарпатська область серед регіонів України посіла 20 місце, а за темпами приросту – 26 місце.

За підсумками року зменшено обсяги інвестицій в основний капітал у 11 адміністративних районах. Це зумовлено завершенням у минулому році робіт на будівництві магістрального нафтопроводу "Дружба", будівництві першої черги швейної фабрики по пошиттю чохлів для автомобільних сидінь ТОВ "Гроклін-Карпати" та першої черги заводу по виготовленню електричних компонентів для автомобільної промисловості ТОВ "Ядзакі Україна", інших окремих об'єктів.

У 2004 році, як і в попередні роки, домінуюча частина інвестицій в основний капітал освоєна у промислово розвинутих районах області.

Більше 40% інвестицій надійшло до господарюючих суб'єктів обласного центру, в Ужгородському районі освоєно 14,4%, м. Мукачево – 7,8%, Свалявському районі – 5,8%, Виноградівському, Мукачівському, Іршавському, Тячівському, Хустському та м. Берегово освоєно від 2,4 до 4,0% капіталовкладень, в інших районах – менше 2% (див. табл. 2).

Обсяг інвестицій в основний капітал в економіці області у розрахунку на одну особу склав 893 грн. при 1602 грн. по Україні.

Серед областей Карпатського регіону, по рівню інвестицій на одну особу, Закарпаття займає 3 місце після Львівської (1411 грн.) та Івано-Франківської (1141 грн.) областей, а серед регіонів України – 21 місце. Серед районів та міст області найвищим обсяг капітальних вкладень у розрахунку на одну особу був у Ужгородському і Свалявському районах та містах Ужгород, Мукачево, Чоп. Найнижчий рівень вкладень на одного жителя, як і у попередні роки, був у Рахівському, Тячівському та Міжгірському районах.

Головним джерелом інвестування, як і у попередні роки, є внутрішні інвестиційні ресурси підприємств та організацій, за рахунок яких у 2004 році освоєно більше половини усіх вкладень або 639,6 млн. грн., що на 4,4% більше, ніж у попередньому році. Збільшено фінансування за рахунок державного та місцевих бюджетів у 1,3 рази. Питома вага капіталовкладень освоєних за рахунок коштів державного бюджету зросла на 3,0 % і склала 9,0% від усього обсягу.

Поряд з тим у 3,0 рази до 64,1 млн. грн. зменшилися інвестиції за рахунок коштів іноземних інвесторів, у 2,3 рази до 3,3 млн. грн. – за рахунок інвестиційних фондів.

Продовжує скорочуватись частка коштів населення, використаних на будівництво власних житлових будинків – 9,5% порівняно з 22,4% у 2000 р. Порівняно з попереднім роком не зазнала суттєвих змін технологічна структура інвестицій в основний капітал.

Таблиця 2 Динаміка інвестицій в основний капітал по містах та районах Закарпатської області [3]

Райони та міста	Освоєно (використано) інвестицій в основний капітал за 2004 р.			Довідково: 2003 р. у % до 2002 р.
	у фактичних цінах, тис. грн.	у % до 2003 р.	у розрахунку на одну особу, грн.	
По області	1113157	93,2	893	167,7
м.Ужгород	458737	187,8	3972	111,2
м.Берегово	23118	72,4	907	68,7
м.Мукачево	86661	99,5	1059	151,7
м.Хуст	19219	63,1	610	168,8
м.Чоп	10525	30,6	1196	–
Берегівський	17555	61,7	331	159,2
Великобержнянський	14118	151,3	510	108,3
Виноградівський	40659	84,2	345	210,0
Воловецький	11466	177,8	455	79,4
Іршавський	48887	122,6	489	105,0
Міжгірський	14435	230,0	293	260,0
Мукачівський	48272	142,9	481	139,2
Перечинський	10495	133,3	332	117,8
Рахівський	17946	66,7	198	72,7
Свалявський	64182	25,4	1182	2790,0
Тячівський	36541	91,7	213	360,0
Ужгородський	160680	60,7	2431	136,1
Хустський	29681	81,7	308	250,0

У останні роки переважають витрати на будівельні і монтажні роботи, хоча їх питома вага до попереднього року зросла на 1,2%, однак є меншою на 19,2% від рівня 1995 року. Водночас на придбання машин, обладнання та устаткування для новозбудованих об'єктів, реконструкції і технічного переоснащення діючих підприємств використано 35,9% усіх інвестицій в основний капітал порівняно з 15,0% у 1995 році.

За видами економічної діяльності найвагомішу частку (39,5%) або 440,1 млн. грн. освоєно у сфері транспорту та зв'язку, проте це на 6,9% менше, ніж за попередній рік.

На розвиток промислових виробництв направлено 257,3 млн. грн., що складає 23,1% загального обсягу інвестицій в основний капітал, однак на 6,2% менше від обсягу попереднього року. Із загального обсягу інвестицій промислових підприємств – 74,6% припадає на підприємства обробної промисловості, 19,5% – підприємства по виробництву та розподіленню електроенергії, газу та води і 5,9% – добувної промисловості.

Звітні дані засвідчують, що обсяг інвестицій збільшено підприємствами з виробництва шкіри та шкіряного взуття у 1,4 рази, виробництва машин та устаткування у 1,6 рази, тобто суб'єктами, які пов'язані з переробкою давальницької сировини.

Інвестиції у виробництво та розподілення електроенергії склали 5,0 млн. грн., тепла - 3,1 млн. грн., що відповідно на 25,7% та 35,5% менше, ніж за попередній рік. Разом з цим інвестиції на збір, очищення та розподілення води та розподілення газоподібного палива збільшено у 3,7 та 1,6 рази. Інвестиції у сільське господарство,

мисливство та лісове господарство хоча і зросли за минулий рік (108,5%), але займають у загальному обсязі лише 1,1%.

Збільшено інвестиції у соціальну сферу, зокрема освіту – у 1,2 рази, охорону здоров'я та соціальну допомогу – 1,3 рази, проте питома вага їх не є високою і складає 1,4 – 6,1%.

На житлове будівництво освоєно 120,6 млн. грн. інвестицій в основний капітал, з них 87,9% складають кошти на індивідуальне житлове будівництво, обсяг капіталовкладень на житлове будівництво менше минулорічного на 9,1%.

В обсягах інвестицій в основний капітал за напрямками відтворювальної структури основних засобів переважають витрати на технічне переоснащення і реконструкцію діючих підприємств.

На технічне переоснащення сільського господарства спрямовано 74,6% обсягів інвестицій в основний капітал. Будівельними підприємствами використано 89,3% усіх вкладень на відтворення основних засобів, транспорту і зв'язку – 69,1%, торгівлі – 41,5%.

Нове будівництво та розширення діючих підприємств здійснювалось переважно підприємствами обробної та добувної промисловості, на це використано відповідно 67,9% та 85,9% усіх капіталовкладень. Значну частку інвестицій (79,0%) використано на будівництво нових об'єктів за видом діяльності "Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води", зокрема місцевих трубопроводів. У новобудови підприємств, пов'язаних з наданням послуг за видом діяльності

“Готелі і ресторани” спрямовано 97,5%, “Пошта та зв’язок” - 100% усіх капітальних вкладень.

Порівняно з попереднім роком у структурі інвестицій в основний капітал за видами основних засобів значних змін не відбулося. Більше двох третин (68,7%) освоєних обсягів інвестицій становили витрати на спорудження будівель та споруд (включаючи обладнання, що забезпечує їх функціонування). На будівництві споруд (магістральних та місцевих трубопроводів і комунікацій, ліній електропередачі, автодоріг, мостів, естакад, водних споруд та ін.) освоєно 16,4% усіх інвестицій в основний капітал.

У створення активної частини основних засобів (машин, обладнання, інструменту та інвентарю, транспортних засобів) спрямовано 29,7% загального обсягу інвестицій в основний капітал, що на 0,8% менше, ніж у попередньому році.

На охорону навколишнього природного середовища і раціональне використання природних ресурсів спрямовано 24,3 млн. грн. інвестицій, що на 39,8% менше ніж торік. Частка витрат на природоохоронне будівництво у загальному обсязі інвестицій в основний капітал склала 2,2% проти 3,4% у попередньому році. Основним джерелом фінансування інвестицій в основний капітал на охорону навколишнього природного середовища та раціональне використання природних ресурсів були кошти державного бюджету, за рахунок яких освоєно 90,3% усіх інвестицій.

Майже дві третини (63,6%) інвестицій в основний капітал спрямовано на охорону і раціональне використання земель, на охорону і раціональне використання водних ресурсів – 21,3%, на охорону та збереження природно-заповідного фонду – 5,1% загального обсягу інвестицій.

Отже, інвестиційний процес в регіоні за проаналізований період свідчить про позитивні зрушення, проте необхідно є активізація інвестиційної діяльності шляхом формування комплексної регіональної політики у сфері інвестування. Дана політика повинна базуватись на ефективному залученні інвестиційних ресурсів у пріоритетні для регіону сфери, враховуючи геополітичне розташування області та природно-ресурсну базу.

3 НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

При визначенні пріоритетних напрямів інвестиційних вкладень на території області доцільно звернути увагу на ряд проблем, які потребують вирішення. Зокрема, необхідним є впровадження у виробничий сектор енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виведення з експлуатації застарілої техніки, модернізації та технічного переозброєння підприємств із метою

виробництва конкурентоспроможної продукції. Насамперед, це стосується підприємств машинобудування, деревообробки та виробництва меблів. Необхідно прискорити запровадження механізму санації суб’єктів підприємницької діяльності, які знаходяться на межі банкрутства з активною участю в цьому процесі фінансово-кредитних установ.

При розробці та реалізації інвестиційних проектів підприємств обробної та добувної галузей промисловості необхідно передбачати комплексне і раціональне використання лісових та мінерально-сировинних ресурсів. Щодо підприємств машинобудування та легкої промисловості, то більшість з них працюють на давальницькій сировині, що ставить їх в залежність від рішень іноземних партнерів. Інвестиційна політика в області повинна проводитись у напрямку поступового переходу цих господарюючих суб’єктів на виготовлення власної конкурентоспроможної продукції із завершеним циклом виробництва і орієнтацією на внутрішній ринок. Необхідно також активізувати інвестиційну діяльність у напрямку міжрегіональної співпраці, запровадження комплексних міжрегіональних інвестиційних проектів із замкнутими технологічними циклами по виробництву конкурентоспроможної продукції, участі підприємств регіону в створенні технологічних парків.

Незважаючи на пошкваллення інвестиційних процесів у регіоні, підприємства промислових галузей Закарпаття залишаються непривабливими для потенційних інвесторів. Враховуючи це, необхідно здійснити ряд заходів із метою покращення інвестиційного клімату в Закарпатській області. Зокрема, необхідно прискорити вирішення таких нагальних питань:

- здійснення організаційно-правових заходів по реструктуризації підприємств-банкрутів;
- залучення інвестицій у виробництво конкурентоспроможної на світовому ринку продукції;
- освоєння нових видів продукції з використанням, насамперед, наявної в регіоні екологічно-чистої сировини.

Закарпатська область володіє значними запасами мінерально-сировинних ресурсів (30 видів корисних копалин), але на даний час із 230 розвіданих родовищ експлуатується лише 104. І хоча видобувна галузь є екологічно шкідливою, але при достатніх інвестиційних вкладеннях та запровадженню адекватних природоохоронних заходів, вона може стати провідною в області.

Також залишається актуальною проблема інвестиційної підтримки сільського господарства. Його особливістю в Закарпатській області є найнижча в Україні землезабезпеченість сільськогосподарськими угіддями та ріллею в

розрахунку на одну особу. На одного мешканця області припадає 0,15 га ріллі, при середній по Україні - 0,60 га. Ефективність сільськогосподарської діяльності в значній мірі залежить від державної підтримки, яка повинна базуватись на здійсненні таких основних заходів:

- формування раціональної інфраструктури аграрного ринку, яка б забезпечувала сільськогосподарських товаровиробників ефективними каналами реалізації виробленої продукції;
- створення сучасної ринкової системи матеріально-технічного забезпечення агропромислового комплексу;
- збільшення поставок сільськогосподарської техніки за рахунок коштів державного лізингового фонду;
- вдосконалення фінансово-кредитного обслуговування сільськогосподарських виробників.

На особливу увагу заслуговує лісове господарство, в якому за останні роки виникло багато проблем, що пов'язані з неефективним використанням лісового фонду області. Для вирішення даних проблем доцільно надавати дозвіл на реалізацію лише тих інвестиційних проектів у цій сфері, які передбачають комплексне та ефективне використання і відновлення лісових ресурсів.

Перспективною для інвестування в області може стати рекреаційно-туристична галузь, у якій особливе значення відводиться природним лікувально-оздоровчим та рекреаційним ресурсам, за обсягами яких Закарпаття займає одне з провідних місць в Україні. Але для цього потрібно вирішити низку проблем, до яких відносяться:

- сезонна завантаженість туристичних закладів;
- простоювання туристичних комплексів, які перебувають у власності підприємств-банкрутів;

- низький рівень реклами внутрішнього туристичного продукту;
- невідповідність міжнародним стандартам матеріально-технічної бази більшості закладів;
- недостатній рівень обслуговування.

Першочерговим кроком у створенні інвестиційної привабливості туристичної галузі повинно стати створення позитивного іміджу Закарпаття на вітчизняному та міжнародному туристичних ринках шляхом проведення широкомасштабної реклами внутрішнього туристичного продукту.

З метою активізації пріоритетних для області видів туризму, інвестиційні проекти в цій сфері повинні передбачати формування пріоритетних зон розвитку гірськолижного спорту та забезпечення гірськолижних комплексів необхідним обладнанням.

ВИСНОВКИ

Вищенаведений аналіз економічної ситуації в Закарпатті ще раз підтверджує актуальність проблем, які виникли в економіці області. Для їх вирішення необхідним є активне здійснення інвестиційних процесів, яке можливе лише при правильній, збалансованій та ефективній розробці інвестиційної стратегії регіону, реалізація якої дасть змогу створити сприятливий інвестиційний клімат, активізувати фінансовий ринок, суб'єкти якого зможуть швидко і адекватно реагувати на зміни в кон'юктурі ринку, що і є запорукою соціально-економічного розвитку.

Для більш повної оцінки ефективності інвестиційного процесу перспективним напрямом наукових досліджень є аналіз інноваційної діяльності та її вплив на регіональний інвестиційний процес.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Піріашвілі О.Б., Школа І.М. Проблеми інвестиційного процесу в регіонах України // Регіональна економіка. - №2. - 2002. - с. 68 - 73.
2. Благун І.С., Левандівський О.Т. Особливості інвестиційного клімату в Україні // Регіональна економіка. - №3. - 2001. - с. 108 - 113.
3. Капітальні інвестиції за 2004 рік. - Статистичний бюлетень. - Ужгород: ЗОУДКС, 2005 р.